

САУНДПРОДЮСУВАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ОБРАЗУ СУЧАСНОГО ЕСТРАДНОГО ВОКАЛІСТА

Заря Світлана Валеріївна,

кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри естрадного співу
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
ORCID ID: 0000-0001-8047-7068

У статті досліджується роль саундпродюсування у формуванні творчого образу сучасного естрадного вокаліста. У контексті стрімкого розвитку цифрових технологій та трансформації музичної індустрії, саундпродюсування постає не лише як технічний етап звукозапису, а як важливий художньо-творчий інструмент, що впливає на формування індивідуального стилю виконавця, його сценічної ідентичності та впізнаваності в музичному просторі. Метою дослідження є аналіз функцій саундпродюсування у процесі створення вокального твору та визначення його впливу на формування творчого образу естрадного артиста. Матеріалами дослідження стали наукові праці з музикознавства, звукорежисури та сучасного естрадного вокального мистецтва, а також приклади творчості українських виконавців. У роботі застосовано аналітичний, порівняльний, системний та музикознавчий методи, що дозволили розглянути саундпродюсування як комплексний процес формування художнього звучання естрадного вокального твору. Особливу увагу приділено аналізу взаємодії саундпродюсера та вокаліста у створенні музичного продукту, де поєднуються технічні можливості студійного запису, інноваційні технології обробки звуку та художнє бачення автора. На прикладах творчості сучасних українських артистів, зокрема співпраці Євгена Філатова з проектом «ОНУКА», роботи Івана Кліменка з Alyona Alyona, а також продюсерських рішень Артема Пивоварова, Валерія Бєбка, простежено вплив саундпродюсерських стратегій на формування індивідуального звучання виконавців. У результаті дослідження встановлено, що саундпродюсування виступає важливим чинником моделювання аудіоідентичності артиста та формування його сценічного іміджу. Використання сучасних цифрових технологій, студійних ефектів та інноваційних підходів до звукового дизайну дозволяє створювати унікальне звучання та підвищує конкурентоспроможність виконавця в сучасному музичному просторі.

Ключові слова: саундпродюсування, естрадне вокальне мистецтво, творчий образ вокаліста, музичний продюсер, звуковий дизайн, студійні технології, цифровий звукозапис, сучасна музична культура.

Zaria Svitlana. Sound production as a factor in forming the creative image of a modern pop vocalist

The article examines the role of sound production in the formation of the creative image of a modern pop vocalist. In the context of the rapid development of digital technologies and the transformation of the music industry, sound production appears not only as a technical stage of sound recording, but as an important artistic and creative tool that influences the formation of the performer's individual style, his stage identity and recognition in the musical space. The purpose of the study is to analyze the functions of sound production in the process of creating a vocal work and determine its influence on the formation of the creative image of a pop artist. The materials of the study were scientific works on musicology, sound engineering and modern pop vocal art, as well as examples of the work of Ukrainian performers. The work used analytical, comparative, systemic and musicological methods, which allowed us to consider sound production as a complex process of forming the artistic sound of a pop vocal work. Particular attention is paid to the analysis of the interaction between a sound producer and a vocalist in creating a musical product, which combines the technical capabilities of studio recording, innovative sound processing technologies and the artistic vision of the author. Using examples of the work of modern Ukrainian artists, in particular the collaboration of Yevhen Filatov with the ONUKA project, the work of Ivan Klymenko with Alyona Alyona, as well as the production decisions of Artem Pivovarov and Valery Bebko, the influence of sound production strategies on the formation of the individual sound of performers is traced. As a result of the study, it was established that sound production is an important factor in modeling the audio identity of an artist and forming his stage image. The use of modern digital technologies, studio effects and innovative approaches to sound design allows you to create a unique sound and increases the competitiveness of the performer in the modern musical space.

Key words: sound production, pop vocal art, creative image of a vocalist, music producer, sound design, studio technologies, digital recording, modern musical culture.

Вступ. Сучасний етап розвитку естрадного вокального мистецтва характеризується активним впровадженням цифрових технологій в процес створення музичного продукту. Умови функціонування сучасної музичної індустрії значною мірою змінюють традиційні підходи до естрадного вокального мистецтва, адже поряд із професійною вокальною підготовкою дедалі більшого значення набувають процеси звукозапису, обробки голосу та формування індивідуального звучання артиста. У цьому контексті важливу

роль відіграє саундпродюсування, яке виступає не лише технічним етапом створення музичного матеріалу, а й вагомим художньо-творчим чинником формування творчого образу сучасного естрадного вокаліста. У практиці сучасної популярної музики саундпродюсер бере активну участь у створенні загальної концепції звучання естрадного вокального твору, визначенні стилістичних характеристик виконання, доборі тембрових рішень та використанні студійних ефектів. Завдяки застосуванню сучасних технологій звукозапису, значно

розширюються виразні можливості вокального голосу, що дозволяє створювати унікальний музичний продукт і формувати впізнаваний сценічний образ виконавця. Таким чином, саундпродюсування стає важливим інструментом реалізації творчого потенціалу артиста та одним із ключових чинників його художньої індивідуальності. Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі студійних технологій у сучасній музичній культурі та необхідністю осмислення їх впливу на розвиток естрадного вокального мистецтва. Метою дослідження є визначення ролі саундпродюсування у формуванні творчого образу естрадного вокаліста та аналіз його впливу на стилістичні характеристики вокального звучання в умовах сучасної музичної індустрії. Саме через поєднання виконавської майстерності, художньої інтерпретації та можливостей саундпродюсування формується цілісний творчий образ сучасного естрадного вокаліста.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження стали наукові праці з музикознавства, звукорежисури та естрадного вокального мистецтва, а також приклади сучасних вокальних композицій, у створенні яких важливу роль відіграє саундпродюсування. У процесі дослідження було проаналізовано особливості формування вокального звучання, використання технік студійної обробки голосу, аранжування та звукового дизайну в естрадній музиці. Для досягнення поставленої мети застосовано комплекс наукових методів: аналітичний, порівняльний, музикознавчий аналіз а також системний метод, що дозволив розглянути саундпродюсування як цілісний процес формування художнього образу естрадного вокаліста. Застосування зазначених методів дало змогу дослідити роль саундпродюсування у створенні естрадного вокального твору та визначити його вплив на формування індивідуального стилю виконавця.

Результати дослідження. Проблематика взаємодії вокального виконавства та сучасних технологій звукозапису привертає увагу багатьох дослідників у галузі музикознавства та мистецтвознавства. У наукових працях розглядаються питання еволюції естрадного вокального мистецтва, особливостей сучасного музичного продюсування, а також ролі технологій у формуванні нових художніх практик. Водночас питання впливу саундпродюсування на формування творчого образу естрадного вокаліста потребує подальшого комплексного дослідження з позицій мистецтвознавчого аналізу. Теоретичне підґрунтя термінологічного апарату та становлення саундіндустрії в Україні ґрунтовно досліджено у працях Н. Бондарець [1, 2], яка розглядає саундпродюсування як невід'ємну частину загальнокультурного контексту та аналізує його місце в системі музичного мистецтва. Питання практичної взаємодії музичного продюсера з учасниками творчого проекту, де закладаються основи майбутнього сценічного образу, висвітлено у роботі В. Папченка [4].

Технологічний аспект, що є критично важливим для розуміння модифікації вокалу, детально аналізують у статтях О. Ярош [8] та К. Бруноттс [3]. Зокрема, дослідники акцентують увагу на впливі сучасних

цифрових технологій, таких як реверберація, що дозволяє створювати специфічну атмосферу навколо голосу виконавця. У свою чергу, В. Скуратівський та В. Глуценко [6] доповнюють цей аналіз вивченням шумової та музичної палітри, як засобів посилення емоційного впливу аудіовізуального твору. Комунікаційні процеси в масовому музичному мистецтві, що визначають взаємодію артиста зі слухачем, досліджували Т. Смокович, О. Кобуз та Т. Мархалевич [7]. Особливої актуальності сьогодні набуває впровадження штучного інтелекту в креативні індустрії, що висвітлено у праці М. Сейтуа [5], де автор аналізує механізми «навчання» ШІ творчим процесам. Отже, попри наявність фахових розвідок, питання синтезу технологічних прийомів та персонального брендингу вокаліста через призму саундпродюсування потребує подальшого комплексного вивчення.

«Поняття саундпродюсування у світі існує більше 100 років. Зі стрімким розвитком техніки і маркетингу у світі, а згодом і в Україні виокремилася нова професія – саундпродюсер. В різних країнах світу можуть закладатися деякі відмінності у зміст слова саундпродюсування. Отже, в Україні саундпродюсування – це професійна діяльність, пов'язана із задумом, створенням, відтворенням та аналізом саунду» [2, с. 47].

Саундпродюсування сьогодні виступає ключовим інструментом моделювання творчого образу естрадного вокаліста, виходячи за межі суто технічного запису голосу. «Саундпродюсери залучаються до створення музичного продукту на наступних етапах: створення звукового образу виконавця, створення звукового образу проекту, створення саунду проекту, створення комерційного саунду, робота над саундом треку, робота над саундом альбому, аналіз і пропозиції щодо актуального сучасного звучання стилю тощо» [1, с. 204].

У сучасній музичній індустрії саме саундпродюсер створює «звукову ідентичність» артиста, використовуючи аранжування, специфічні ефекти та інноваційний Sound Design як засоби художньої виразності.

«Нові аудіотехнології відкривають широкі можливості для творчості в галузі звукорежисерського мистецтва та саундпродюсування. Цифрові інструменти дозволяють артистам експериментувати зі звуками та ефектами, прискорюючи процес творчого пошуку. Крім того, цифрові технології роблять створення музики доступнішим для широкої аудиторії, знижуючи бар'єри вартості та складності обладнання» [8, с. 375].

«Сьогодні для визначення фаху продюсера, який працює зі звуковими технологіями, використовується декілька споріднених термінів. Це: а) «аудіо-продюсер» (від давньогрецького «аудіо» – звук), б) «саунд продюсер» (від англ.

Sound – звук), в) «музичний продюсер» (фахівець, який працює з музичними проектами – з концертною діяльністю і звукозаписом) [4, с. 56].

Теоретичне обґрунтування ролі саундпродюсера знаходить своє пряме підтвердження у практиці сучасного українського шоубізнесу. Застосовуючи системний аналіз до творчості провідних виконавців, можна простежити, як індивідуальні характеристики голосу

трансформуються під впливом авторського бачення продюсера. Розглянемо детальніше, як саме ці стратегії реалізуються у співпраці знакових українських саундпродюсерів із артистами, що визначають сучасне обличчя національної естради.

Співпраця вокаліста та саундпродюсера – це баланс між живою емоцією та музичним результатом, де успіх залежить від взаємної довіри та єдиного бачення фінального продукту. Продюсер виступає не лише технічним фахівцем, а й режисером, він допомагає артисту розкрити потенціал голосу, підбирає правильні техніки виконання та створює навколо вокалу ідеальне інструментальне середовище. Вокаліст приносить у трек харизму, тоді як продюсер відсікає зайве, структурує дублі та проводить фінальну «огранку» звуку за допомогою частотної обробки й ефектів. Зрештою, цей тандем перетворює сирий матеріал на цілісний музичний твір, де голос звучить не просто як окремий інструмент, а як головний провідник ідеї, що органічно вплетений у загальне полотно міксу.

Сьогодні українські саундпродюсери все частіше залучають ШІ-інструменти не для заміни артиста, а для розширення його творчих можливостей.

Наприклад, у співпраці Євгена Філатова та проекту «ONUKA» саме поєднання електронного мінімалізму з автентичними народними інструментами сформувало впізнаваний образ Нати Жижченко. У знаковому треку «Vidlik» (музика: Н. Жижченко, Є. Філатов; слова: Н. Жижченко, Є. Коноп'є) голос співачки звучить не як класичний естрадний вокал, а ніби відсторонений, «космічний» інструмент. Є. Філатов навмисно зробив звук чистим і холодним, поєднавши його з народною сопілкою та потужними електронними басами. Це допомогло створити образ артистки майбутнього, яка поєднує українське коріння з високими технологіями. «Тут голос часто обробляється ефектами такими як «реверберація» («це поширений часовий ефект, який використовується для імітації звучання звукових хвиль») [3]. У контексті проекту «ONUKA» це дозволяє створювати «цифровий фольклор», де голос співачки взаємодіє зі звуками, згенерованими ШІ, підкреслюючи образ артистки як сполучної ланки між минулим і майбутнім.

Зовсім інший підхід демонструє Іван Клименко у роботі з Alyona Alyona (Альона Савраненко). У продюсерській практиці І. Клименка застосовуються алгоритмічні інструменти обробки звуку (цифрові плагіни для обробки вокалу iZotope, Waves тощо), що дозволяє досягти того самого «щільного» та агресивного звучання реп-виконавців, як Alyona Alyona. У треках «Рибки» або «Пушка» (музика та слова Alyona Alyona та І. Клименко) саундпродюсер зробив ставку на потужний біт і дуже чітке, «близьке» звучання голосу. Завдяки спеціальній обробці (компресії), реп Alyona Alyona звучить драйвово та переконливо. Це сформувало образ «своїї дівчини» з народу, яка говорить правду прямо в обличчя під сучасний вуличний ритм. Таким чином, саундпродюсер є повноправним архітектором артиста, який перетворює вокальний матеріал на цілісний медійний бренд, адаптований до запитів сучасного слухача.

Особливий інтерес становить продюсерський підхід Артема Пивоварова. У пісні «Думи» (Музика А. Пивоварова на слова Т. Шевченка) він сам виступив як саундпродюсер. Артем Пивоваров використав багатозаровий вокал, що створює ефект потужного хору. Це перетворило вірш Тараса Шевченка на сучасний стадіонний гімн. Такий підхід формує образ Артема Пивоварова як енергійного музиканта, що дає нове життя українській класиці.

Також варто згадати гурт «The Hardkiss» (саундпродюсер – Валерій Бебко). У треку «Коханці» (автори пісні: Ю. Саніна та В. Бебко) ми чуємо складне поєднання важких гітарних рифів із багатозаровою електронною обробкою вокалу Ю. Саніної. Завдяки майстерному використанню ефектів «distortion», «ділей», голос звучить то як ніжний шепіт, то як потужний рок-вокал. Це формує образ сильної, але вразливої жінки-воїни, що є основою естетики гурту.

«У сучасній масовій культурі саундпродюсер є співавтором музичного твору й однією з головних творчих ланок музично-комунікаційних процесів. Роль цього митця у створенні кінцевого результату часто є важливішою, ніж роль виконавця» [7, с. 45].

«Сучасні практики використання штучного інтелекту в музичній індустрії, передусім, стосуються створення музики як такої та аранжування музичного продукту (пісні). Це такі програми як: AIVA (Artificial Intelligence Virtual Artist), OpenAI MuseNet, LANDR (мастеринг), iZotope Ozone (мікшування). Такі програми, звісно, дозволяють швидко створювати музику, але технології штучного інтелекту програють в емоційності та глибині музики» [5, с. 134].

Аналіз творчості провідних українських артистів доводить, що саундпродюсування є вирішальним фактором у формуванні творчого образу. «Професія звукорежисера-композитора або саундпродюсера дає змогу за допомогою творчих навичок та сучасних технологій малювати пейзажі звуковими фарбами. Це може привнести деяку новизну не тільки в модерну музичну культуру, а й у кінематограф, що може збагатити ці галузі новими аудіальними відкриттями та унікальними звукозоровими образами» [6, с. 72].

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що саундпродюсування у сучасній музичній індустрії відіграє важливу роль у процесі формування творчого образу естрадного вокаліста. Воно виходить за межі суто технічного етапу звукозапису та постає як комплексний художньо-творчий процес, у якому поєднуються вокальна майстерність виконавця, продюсерське бачення та можливості сучасних цифрових технологій. У результаті взаємодії саундпродюсера та артиста формується індивідуальне звучання вокалу, підкреслюються темброві особливості голосу та створюється впізнавана звукова ідентичність виконавця. Аналіз творчої практики сучасних українських артистів засвідчив, що використання студійних ефектів, засобів звукового дизайну та цифрових технологій звукозапису суттєво розширює виразні можливості естрадного вокального мистецтва

та сприяє формуванню унікального сценічного іміджу виконавця. Водночас ефективна співпраця вокаліста та саундпродюсера стає важливою умовою створення конкурентоспроможного музичного продукту, здатного відповідати вимогам сучасної музичної індустрії. Таким чином, саундпродюсер виступає не лише технічним фахівцем, а й повноправним співавтором

музичного твору, який бере участь у формуванні художньої концепції, стилістичних характеристик звучання та медійного образу артиста. Подальші дослідження у цьому напрямі можуть бути пов'язані з вивченням впливу новітніх цифрових технологій та систем штучного інтелекту на процес створення вокального музичного продукту.

Література:

1. Бондарець Н. Українські саундіндустрія та саундпродюсування в контексті музичного мистецтва. *Українська культура; минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. № 48. С. 200–206. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.771>
2. Бондарець Н. Поняття саундпродюсування в контексті культури України. *Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: матеріали XV Всеукр. наук.-практ.*, м. Київ: НАКККиМ, 2023. С. 46–47.
3. Бруноттс К. Реверберация на вокалі: Коли і як його використовувати? URL: <https://surl.lt/bgolvw> (дата звернення: 01.05.2025).
4. Папченко В. Робота музичного продюсера з учасниками творчого проекту. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2018. № 2. С. 53–59.
5. Сейтуа М. Код творчості: як штучний інтелект вчиться, писати, малювати, думати. Київ: ArtHuss, 2023. 320 с.
6. Скуратівський В., Глушенко В. Музична та шумова палітра звукового супроводу зображення пейзажів в аудіовізуальному творі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2023. № 6(1). С. 64–74.
7. Смокович Т., Кобук О., Мархалевич Т. Комунікаційні процеси у сучасному академічному та масовому музичному мистецтві. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2021. № 2(4). С. 43–46. DOI: doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.6
8. Ярош О. Вплив сучасних технологій на креативний процес у сфері звукорежисерського мистецтва та саундпродюсування. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 2. С. 372–378.

References:

1. Bondarets, N. (2024). Ukraini soundindustrii ta soundprodusuvannia v konteksti muzychnoho mystetstva [Ukrainian sound industry and sound producing in the context of musical art]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, 48, 200–206. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.771> [in Ukrainian].
2. Bondarets, N. (2023). Poniattia soundprodusuvannia v konteksti kultury Ukrainy [The concept of sound producing in the context of Ukrainian culture]. In *Kulturno-mystetske seredovyshe: tvorchist ta tekhnolohii* (pp. 46–47). Kyiv: NAKKKiM [in Ukrainian].
3. Brunotts, K. (2025). Reverb on vokali: Koly i yak yoho vykorystovuvaty? [Reverb on vocals: When and how to use it?]. Retrieved from: <https://surl.lt/bgolvw>
4. Papchenko, V. (2018). Robota muzychnoho prodiusera z uchasnykamy tvorchoho proektu [The work of a music producer with participants of a creative project]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Serii: Audiovizualne mystetstvo i vyrobnytstvo*, (2), 53–59 [in Ukrainian].
5. Seitua, M. (2023). Kod tvorchosti: yak shtuchnyi intelekt vchytisia pysaty, maliuvaty, dumaty [Code of creativity: How artificial intelligence learns to write, draw and think]. Kyiv: ArtHuss, 320. [in Ukrainian].
6. Skurativskiy, V., & Hlushchenko, V. (2023). Muzychna ta shumova palitra zvukovoho suprovodu zobrazhennia peizazhiv v audiovizualnomu tvorі [Musical and noise palette of the sound accompaniment of landscape images in an audiovisual work]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Serii: Audiovizualne mystetstvo i vyrobnytstvo*, 6 (1), 64–74 [in Ukrainian].
7. Smokovych, T., Kobuk, O., & Markhalevych, T. (2021). Komunikatsiini protsesy u suchasnomu akademichnomu ta masovomu muzychnomu mystetstvi [Communication processes in modern academic and mass musical art]. *Akademichni studii. Serii Pedagogika*, 2 (4), 43–46. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.6> [in Ukrainian].
8. Yarosh, O. (2024). Vplyv suchasnykh tekhnolohii na kreatyvnyi protses u sferi zvukorezhyserskoho mystetstva ta soundprodusuvannia [The influence of modern technologies on the creative process in the field of sound engineering and sound producing]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, (2), 372–378 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 27.03.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.04.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.05.2026